

TEMA DEL DIA

el PRECONEK

Xavier Albertí

DIRECTOR DEL TEATRE NACIONAL

► Gestionar un coliseu com el Teatre Nacional de Catalunya, de titularitat pública, pot ser un dard enverinat o una oportunitat única. Combinar la qualitat artística de la programació amb la necessitat de quadrar pressupostos i presentar un alt percentatge d'assistència és un joc d'equilibris que practica des de fa tres temporades. Albertí (Lloret de Mar, 1962) defensa amb erudició i entusiasme la recuperació del teatre català i entoma cada any el repte de dirigir algun dels espectacles que passen per les sales de l'edifici de tall neoclàssic proper a la plaça de les Glòries.

Wanda Pitrowska vol convèncer de les arrels catalanes de la música

► El director teatral Xavier Albertí explica que l'enigmàtica polonesa presentarà avui una 'descoberta' sorprenent

TONI MATA I RIU | BARCELONA

Tampoc passa res perquè hagi de venir una estudianta des de Polònia a explicar-nos que totes les músiques del món es van originar a Catalunya. No el va fundar un suís, el Barça? Doncs escoltem amb atenció el que ens ha de dir la Wanda Pitrowska, amant confessa de Catalunya i amiga de Xavier Albertí, director del Teatre Nacional de Catalunya. Males llengües difamen que entre l'un i l'altra hi ha sospitoses semblances físiques, però és una enraonia que no hi ha per on agafar: com pot pensar-se que un home de rostre seriós, mirada trapella i sapiència infinita sigui de dia Jekyll i de nit Hyde? Au va!

«Les arrels etimològiques de l'obra de Beethoven es troben en el *Patim, patam, patum*». Com?! Explica Albertí que «he parlat per telèfon amb la Wanda i m'ha explicat que a Manresa exposarà les descobertes que li permeten assegurar que totes les músiques procedeixen de Cata-

lunya». La sentència és tan agosarada que caldrà treure el cap avui (es fan dos passis de vint minuts, a les 20 i les 21 h) a la casa Torrents (la Buresa) per aclarir el suggeridor misteri. L'entrada és gratuïta, però la capacitat és limitada i, per tant, cal recollir una invitació a les taquilles de la plaça de Sant Domènec.

«Sense el ressò que va obtenir a fora, aquí no hauríem valorat prou Dalí», apunta Albertí cercant un referent comparatiu per contextualitzar la importància de la troballa de Pitrowska. I afegeix que «les investigacions que ha realitzat sembla que proporcionen arguments per concloure que, per exemple, les simfonies de Beethoven i els quartets de Schubert tenen arrels catalanes». L'experta no tan sols verbalitzarà els estudis realitzats, també se servirà d'un piano per apropar els espectadors a un seguit

L'espai públic es reivindica en silenci

LES CRÒNIQUES

PEPA MAÑÉ | MANRESA

Ada Vilaró, artista que, entre d'altres projectes, ha creat el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, va arribar ahir a 2/4 de 12 a la Plana de l'Om de Manresa i s'hi estarà asseguda fins avui a 2/4 de 12. Seran 24 hores de presència a la plaça per reivindicar «que l'espai públic és nostre». La reivindicació es fa en silenci, en contrast amb el soroll que ja hi ha a la plaça i amb la majoria de manifestacions, que habitualment es fan

a crits. I la fa acompanyada d'entitats de Manresa que estan «silenciades o simplement formen part del teixit de Manresa sense fer soroll. És una forma de fer-les visibles», explica Neus, l'encarregada de producció de l'espectacle. Ahir hi van passar alumnes de la UEC (Unitat d'Escolarització Compartida) i de La Salle Manresa i integrants de l'Associació de Puntaires de Manresa i el Bages, la Fundació Rosa Oriol-Banc dels Aliments, l'Associació Cultural Argentina de Manresa, inCORDis Cor de Queixa i l'aula d'Arts Escèniques del Kursaal. Es demana a les entitats que acompanyin l'artista en silenci. Per això, els membres de la Fundació Rosa Oriol, amb sor Lucía Caram al capdavant, van obsequiar Ada Vilaró amb una llantieta, i també cadascun d'ells en va encendre una per fer pregària durant una hora. Avui és

Ada Vilaró passa 24 hores, fins avui a 2/4 de 12 del migdia, a la Plana de l'Om interactuant amb el públic

Sor Lucía Caram s'acosta amb una nena refugiada ucraïnesa a l'artista Ada Vilaró, asseguda enmig de pissarres

previst que de 9 a 10 facin presència a la plaça els Grallers i Timbalers de Manresa i, més tard, el grup de ioga del Centre de Salut i Casa de Naixements Migjorn.

De fet, l'artista convida tothom qui vulgui a compartir amb ella la plaça, que es converteix en una plaça d'o-

pinició pública, perquè tothom hi pot deixar el seu missatge amb una pissarra i uns guixos que ella mateixa proveeix. Hi ha missatges agraïts: «gràcies per deixar-nos assaborir els sons del silenci»; «una activitat molt interessant. Tant de bo no plugi». Altres de crítics: «i d'això en dieu

art? Ok». També n'hi ha de desitjos de pau, de missatges personals... I hi ha missatges que deixa ella mateixa, perquè només es proveeix del que li proporciona la gent: «tinc gana. Un plat calent, gràcies», seguit d'«un noi m'ha portat un plat de pasta i una poma».

de fragments de música clàssica i cançons populars.

Deia el filòsof Francesc Pujols que arribarà el dia que els catalans anirem pel món i ho tindrem tot pagat. Màrius Serra, en el primer dels tres pregons de la Mediterrània, va exposar dijous al Kursaal que fa prop de cent quaranta anys van aparèixer unes revistes que, amb un humor molt nostrat, *demostraven* que el català és la mare de totes les llengües. Si Pitrowska convenç els presents que el país és el quilòmetre zero de la música, el bany d'autoestima pot ser de bacanal romana.

«Els catalans fem broma amb un pòsit d'autoironia, no tenim terme mitjà», afirma Albertí, ja que «o bé creiem que la nostra tradició cultural és insignificant o l'exagerem». Teòric de les arts escèniques i reputat dramaturg, l'actual timoner del TNC explica que «la cultura no cotitza en borsa, crea sentiment de pertinença i hem d'aprendre a valorar la nostra».

Per a Albertí, «tenim una cultura profundament desordenada, desdrençada, desjerarquitzada. La cultura popular catalana ha viscut una transformació important des del segle XVIII fins avui a causa de la demografia». Barcelona, en poques dècades, va multiplicar per quatre la seva població, anota, tot advertint que «la cultura popular ha estat el lligam que ha evitat que els nouvinguts

quedessin desvinculats de la cultura catalana».

Per a Albertí, hi ha un seguit de figures cabdals per al manteniment de la bona salut de la llengua catalana, i no és una d'elles Bonaventura Aribau, com és costum considerar. «Sí, va escriure l'*Oda a la Pàtria*, que era l'assassinat definitiu de la llengua, el text que enterrava el català en el bagul de les coses mortes. Després, però, ell va continuar escrivint en castellà».

Per al director del TNC, un nom clau és el de Frederic Soler *Pitarra*, «que va reivindicar el teatre en llengua catalana»: «el 1864, les obres en català només ocupaven el 3% de la cartellera teatral de Barcelona. Tres anys després, ja era hegemònica». El tomb va ser possible perquè van aparèixer nous espais que van veure que el català podia portar molta gent al teatre, i molta gent que quedava fora d'aquest oci es va adonar que allò també era per a ells. L'11 d'abril del 1864, el teatre Odeon de Barcelona va estrenar *L'Esquella de la Torratxa*, una sarsuela amb text de Pitarra en català. «El que havia de ser una representació d'un dia es va convertir en una obra amb setanta funcions. Els empresaris van veure que hi havia un públic», apunta.

El segon nom d'aquest recorregut és el de Josep Santpere, un empresari del Paral·lel que va fer vodevil en català. «Ell i altres eren plenament

conscients de la capacitat de la cultura popular per cohesionar la societat», explica Xavier Albertí. Introduint-lo als gèneres lleugers que omplien de festa aquell concorregut carrer de Barcelona, «es va apropar molta gent al català».

L'inimitable Joan Capri també és un referent a tenir en compte, però per a Albertí el següent personatge imprescindible és Josep Maria Benet i Jornet. «Persones que mai s'haurien acostat al català, ho van fer gràcies als serials dels anys 80 i 90», explica, en referència a títols com *Poblenou*, *Estació d'enllaç* i *Nissaga de poder*, entre d'altres.

El deute contret amb els avantpassats no pot caure sota les rodes de cap fenomen que pretengui investir-se amb l'aura del progrés. Xavier Albertí afirma rotund que «Bonaventura Aribau no és el pare de la Renaixença. Si el català no ha seguit el camí de l'occità és gràcies a la cultura popular».

Les oportunes reflexions d'Albertí entronquen amb la necessitat de tenir ben presents les nostres arrels musicals. Wanda Pitrowska, aquesta senyora que tant i tant recorda al mateix director, i que en les dues últimes temporades ha participat en l'espectacle inaugural del Teatre Nacional de Catalunya, exposarà les seves investigacions en un espai tan especial com la Buresa. Pot semblar una broma... i potser ho serà. O no.

«Els catalans no tenim terme mitjà: diem que la nostra cultura és insignificant o l'exagerem»

«Si el català no ha seguit el camí de l'occità és gràcies a la cultura popular»

Poesia escènica sota zero

TONI MATA I RIU | MANRESA

El trànsit entre la vida i la mort és un fil molt prim que es trenca en qualsevol moment. Com l'existència d'un soldadet de plom i una ballarina de caixa de música que s'estimen i cremen per una espelma desbocada. Com un rodamón abandonat a la seva sort. Com l'amistat i la llibertat, que se'n van i tornen, i marxen per sempre.

La Cia. Ponten Pie va fer ahir les primeres funcions de l'espectacle *Àrtica en un conte*, que repetiran avui i demà, en una caseta de fusta instal·lada a la plaça Major. El muntatge té dos nivells de comprensió amb una reflexió sobre la memòria que s'esdevé en un cubicle de 10 x 12 metres on s'ubica una quinzena d'espectadors i, d'altra banda, un conjunt d'escenes que capturen l'essència de contes tradicionals i tenen lloc a l'altra banda de la paret.

Però el més desconcertant és la temperatura. La d'ahir no va ser, precisament, una jornada calorosa. El termòmetre està davallant i les mànigues curtes comencen a escasse-

L'acció té lloc a l'interior d'una caseta de fusta a la plaça Major

jar. Però no és res comparat amb l'interior de l'habitatge-escenari: cada espectador és proveït amb un abrigo de pell perquè el fred, allà dins, és més que notable.

Sense paraules, l'acció avança a pas tranquil, buscant la dimensió poètica de la creació escènica. Els actors reclamen l'atenció del públic en un entorn de poca llum que recrea

amb convicció sensorial un espai que ben bé es podria situar a l'Àrtic, com apunta el títol del muntatge.

Fil a fil, la protagonista captura l'ànima de persones que ja no hi són, la presència de l'absència. Un pòsit delicat, infatigable i constant del qual depèn la supervivència emocional dels vius, de la humanitat sencera.

L'agenda d'avui

- D'11 a 14 i de 17 a 20 h** ■ **Toc de Fusta.** *Els amics d'en Crusó.* Nova col·lecció. Pl. Fius i Palà.
- D'11 a 14 i de 17 a 20 h** ■ **Companya de Jocs l'Anònima.** *El món del joc a l'univers Amades.* Plaça Fius i Palà.
- 11, 13, 16, 18 i 20 h** ■ **Cia. Ponten Pie.** *Àrtica en un conte.* Plaça Major. 10 euros.
- 11, 17.30 i 20.30 h** ■ **Xavier Bobés.** *Cosas que se olvidan fácilmente.* Carrer del Balç. 12 euros.
- D'11 a 14 i de 18 a 21 h** ■ **Castelloscopi.** *L'audiovisual pedagògic casteller.* Espai7 del Casino.
- 11.15 h** ■ **Ada Vilaró.** *Públic Present 24 hores.* tercera acció. Plana de l'Om.
- 11.30 h** ■ **Cia. Capicua.** *Entredos.* Plaça Sant Domènec.
- 11.30 h** ■ **Pau Figueres.** Llotja Professional al Museu de la Tècnica. Showcase. Només per a professionals.
- 12 i 17 h** ■ **MontRauxa.** Plaça Major.
- 12.30 i 20 h** ■ **Afíel.** *Monstres.* Pati de la Casa Lluvià. 8 euros.
- 12.30 h** ■ **Rebelmadiq Sound.** Plaça Gispert.
- 12.45 h** ■ **MontRauxa.** Plana de l'Om.
- 13 i 18.30 h** ■ **Ertza.** *El show del espectador.* Plaça Sant Domènec.
- 13.15 h** ■ **Sidral Brass Band.** *Red Red Wine.* De Crist Rei a la plaça Major (anar i tornar).
- 17 h** ■ **Vox Bigerii.** *Cor d'òmes de Bigorra.* Llotja Professional al Museu de la Tècnica. Showcase. Només per a professionals.
- 17.15 i 19.15 h** ■ **Magí Serra & Marçal Ramón.** *Esborrell popular.* Pati del teatre Kursaal.
- 17.15 h** ■ **RIU.** *Abans tot això eren camps.* Taverna Estrella Damm, al pati del Casino. 2 euros.
- 17.30 h** ■ **Les Mobilettes.** *Café Frappé!* Terrassa de Las Vegas (pl. Sant Domènec).
- 18 h** ■ **Txaç.** *I Després Què?* Veigé Coolinari. Off.
- 18 h** ■ **Castellers de la Vila de Gràcia i Colla Castellera Tirallongues de Manresa.** Actuació castellera. Plana de l'Om.
- 18 h** ■ **Germán Díaz.** *Método Cardiofónica.* El Sielu. 10 euros.
- 18.15 h** ■ **Sidral Brass Band.** *Red Red Wine.* Al pati del Casino i passeig Pere III.
- 18.15 i 20.15 h** ■ **Astrio, Ramon Balagué, Sònia Gómez, Pere Gumbau i Pau Puig.** *A vore.* Pati del teatre Kursaal.
- 18.45 h** ■ **Auxili.** *Detonem l'estona.* Taverna Estrella Damm, al pati del Casino. 2 euros.
- 19 h** ■ **Ester Rada.** Teatre Conservatori. 15 euros.
- 19 i 19.30 h** ■ **Les Bethmalais.** Plaça Sant Domènec.
- 19.30 h** ■ **Circ Bover.** *Vincles.* Plaça Sant Domènec.
- 19.30 h** ■ **Gegants Bojos de Solsona.** De la plaça Espanya a la Muralla de Sant Domènec (anar i tornar).
- 20 h** ■ **La Canya Borda i l'Escola de Grallers dels Gegants de Manresa.** Veigé Coolinari. Off.
- 20 h** ■ **Kamilya Jubran, Sarah Murcia & Werner Hasler.** *Wasl.* El Sielu. 10 euros.
- 20 i 21 h** ■ **Pregons: Xavier Albertí.** *Pregó a dues bandes i una sola veu amb piano.* Casa Torrents (La Buresa), Plaça Fius i Palà, 1. Escala Esquerra, Principal 2a.
- 21 h** ■ **Tomatito.** *Constelación Familiar.* Sala Gran del teatre Kursaal. 28 euros.
- 21 h** ■ **Les P'tits bras.** *L'Odeur de la Sciure.* Plaça Major.
- 21 h** ■ **Niu i La Clavellinera.** Nit de Ball Folk. Taverna Estrella Damm, al pati del Casino. 12 euros (preu únic de la nit).
- 22.15 h** ■ **Música Nostra.** Nit de Ball Folk. Taverna Estrella Damm, al pati del Casino. 12 euros (preu únic de la nit).
- 22.30 h** ■ **Organik Dantza.** *Txapeldun.* Sala Petita del teatre Kursaal. 10 euros.
- 22.30 h** ■ **DakhaBrakha.** El Sielu. 10 euros.
- 23 h** ■ **Oques Grasses.** *Digue-n'hi com vulguis.* Stroika. 12 euros (Oques Grasses + Cheikh Lô).
- 23 i 01 h** ■ **Joan Garriga i Carles Belda + Cava Pere Mata.** *Decanta, concert i tast de cava.* Vermell. 22 euros.
- 23.30 h** ■ **Le Bal Brotto López.** Nit de Ball Folk. Taverna Estrella Damm, al pati del Casino. 12 euros (preu únic de la nit).
- 00 h** ■ **Morena.** *Tradipatxanga Sessions.* Veigé Coolinari. Off.
- 00.30 h** ■ **Cheikh Lô.** *Balbalou.* Stroika. 12 euros (Oques Grasses + Cheikh Lô).

Més informació:
www.firamediterrania.cat

REBELMADIAQ SOUND
PLAÇA GISPERT. 12.30 H.
Els impulsors d'aquest projecte són amants de la música jamaicana en tots els seus vessants.

Les propostes d'avui

ERTZA
PLAÇA SANT DOMÈNEC. 13 I 18.30 H.
La companyia basca es proposa un viatge a l'interior de la ment de l'espectador amb la dansa-teatre.

ESTER RADA
TEATRE CONSERVATORI. 19 H. 15 EUROS.
Ritmes urbans i tradició etiop de jazz i funk en la veu d'una artista israeliana.

TOMATITO
TEATRE KURSAAL. 21 H. 28 EUROS.
«Constelación Familiar» és el recital íntim i festiu del guitarrista flamenc.

LE BAL BROTTÓ LÓPEZ
TAVERNA. 23.30 H. 12 EUROS.
La nit de ball folk es clourà amb Cyrille Brotto a l'acordió i Guillaume López, veu i instruments de vent.